

NUHU

The history of Nuhu in Shanga as recorded in the Ataula,
the first book of Moses: Genesis 6-11.

Gbāia wiina

Tá gbāia hwaashì dakekèzo di àbi wazāa duniaũ, àbi ninenenia ěa, di Lakii ninɔgɔnia wà gbace ninenenia be yāazo, di à à shìshi lata à yaaji. Di Baanaje kè: Ma tǎa bagɔa bee gbāiaũ kobusaa, dun à wiina. Yēe kasɔɔ nizo kadoozo di gɔa'ēē. Gbān gbadaā bee duniaũ dii be dii be kpɛɛzo mɔɔ, dii tá Lakii ninɔgɔnia be jikashikɔ gbace nineneniazo, di à nia ē'azo. À nia be di nɔgɔni gbadaā tá à tobò tun sasaa.

Tá Baanaje wà gbāia hozezekè gba duniaũ, diikɔn bēe zeze àbi kea ì do, di ì zūushikè gbāiazo tá ibe kè teema. Ì zūu wà, di ì kè: Gbāia tá ma à sheebò má à waada teema, gbāia sɔɔnazo gbɛegaanaateemazo bāanazo, dun ma zūushikè à sheeboāzo. Di Nuhu āmahu tà Baanaje gu.

Nuhu labaii

Īa Nuhu boiina labaiin. Nuhu gbān yāan. Ì dii ĩa di ba tɔɔ zoa, ìta ta Lakiizo. Nuhu ninɔgɔnia ē àa, Shemu Hamuzo Yafetizo. Koji wìi Lakiin, hozezekēā gbada dunia hwà. Tá Lakii wiehwà duniama, ibe wà ì wìi, dun koji zεε kɔkɔdaā shì.

Di Lakii yāahè Nuhun ì kè: Maa wà koji bòo basukukeji, dun à yāaji hozezekēā gbada dunia hwà. Má à basukukea lɛdole duniazo. Ñ góo ke agokotozo, ñ ke keāzo, ñ kɔɔta kaama ì gū ì kpɛɛzo. Īa lata n góo be kean. Ì saake kea ookūsū kasɔɔ àa, ì lagoā kea ookūsū kahwaa wokoi, ì kpatεena kīn ookūsū kadoo wokoi. Ñ ho tata góo bela, ñ guhuni to tataboni zāaũ góozo ookūsū doo. Ñ kpale bo ì awazaũ, ñ góo be gbii shia àa dadakɔla.

Maakĩn má toa i tataa tɛema, dun mà hokĩnkõn basukuke tá we betenaje zo. Ho tá bee duniaũ gaa kõn. Amaa ma i gõa bee'nzo. Nĩ gãa góo ben n nɔgõniazo n nezo n nia neazo. Nĩ ho betenaa shi kõn nĩ gã'azo hwaahwaa, dun àba gaa. Bãa boiina sɔɔ boiinazo gbɛɛgaanaateɛema boiinazo kõn à nua n gu hwaahwaa, dun àba gaa. Mabena tá wàta bee kõn nĩ shi nĩ hakõ a humabee, ãa hoã bezo. Di Nuhu kè lee, yãa tá Lakii hèn'in ì kè kõn.

Í tataã duniama

Di Baanaje yãahè Nuhun: Nĩ gã góoũ n baa gbãiazo, dun maa wà miia di yãazomɛ tandi gbãiaũ. Sɔɔna tá wàta sangake'azo nĩ shi nĩ gã'azo neneni nɔgõnizo schiaschia, sɔɔna tá wàbata sangake'azoa kĩn, nĩ shi hwaahwaa neneni nɔgõnizo. Nĩ bãana shi nĩ gã'azo mɔɔ neneni nɔgõnizo schiaschia, dun à boiina gõ bee duniaũ komai. Dii schia kpɛɛ má toa laabã tɛema ha dii kahwaa usɔɔbii gũmɔzo, dun ho betenaa tá maa kè mà à waa tɛema kõn.

Yãa tá Baanaje hèn Nuhu kè kõn. Dii tá í tàta duniama, Nuhu yɛɛ koi àa. Ì gã góoũ ì niazo ì nezo ì nia neazo, dun à bo i be yãaũ. Di sɔɔna tá wàta sangake'azo sɔɔnazo tá wàbata sangake'azoa bãanazo gbɛɛgaanaateɛemazo à nù Nuhu gu góoũ hwaahwaa neneni nɔgõnizo lata Lakii hèn'in. Dii schia kpɛɛ ihu be dunia bèe. Tá Nuhu yɛɛ kè koi àa, ì mɔɔ hwaa ì dii wokoi wɔɔwɔ wohwaazo, di i dà tá bee tɛɛ hĩi isɔɔna pàya kõn, di laa kpaleã lagò. Laa bã dii kahwaa usɔɔbii gũmɔzo.

Dii be Nuhu gã góoũ ì niazo Shemu Hamuzo Yafetizo ì nezo ì nia neazo àa, lateesɔɔnazo kõn à boiima hubɛɛnazo kõn à boiima gbɛɛgaanaateɛemazo kõn à boiima ho gambanaazo kõn à boiima,

bāana ho gambanaazo kōn. Hoã tá àta we à nù Nuhu gu góoũ boii hwaahwaa. Ho betenaa boii kōn gǎ neneni nɔgōnizo lata Lakii jè. Di Baanaje kpale tàta'èè.

Laa bã dii kahwaa. Tá í bi lahaa, di ì góo shì ì ì lakpàtèè tēla. Í kpàtèè ì laakè gba, tēè gǎ ihu, di góo be gǎ ila. Í laakè ì tàta tēla naai, ì kasa kpateena mò kōn tá bee duniaũ. Ihu tàta kasaã bela ha ookūsū wokoi wɔɔɔ. Ho betenaa tá ta ta tēma gǎga kōn, bāanazo hubeenazo lateesōnazo gbēegaanaateemazo gbāiazo kōn. Hoã tá àta we à bee gallama à gǎga kōn. Ho betenaa tá bee gallama yǎ kōn. Gbāia sōnazo gbēegaanaateemazo bāanazo yǎ duniaũ. Nuhu di bò ì do hoãzo tá bee'izo góoũ. Di dunia gǎ ihu lee ha dii kasɔɔ nizo kahwaa wokoi.

Í boboã duniama

Nuhu lateesōnazo hubeenazo tá bee'izo góoũ kōn Lakii bòbo à yǎazo. Tá ì ututu bũ tēma, di i hwaashì gaazo. Í dà tá bee tēè hĩ isōna laa kpale lagoãzo à tàta, di laa yǎ. Í be bi boboa busābusā, ibi laboa ha dii kasɔɔ nizo kahwaa wokoi. Mɔɔ schiabōabo dii wokoi wɔɔɔ wohwaazo, góo be jè kasama tá wàta ke Alalata. Í be bi laboa ha mɔɔ wokoibōabo. Mɔɔ wokoibōabo dii mahēbo kasaã miina bò.

Dii kahwaa kpē Nuhu góo taaga lagò tá ibe bò yǎa, di ì kɔkɔnda zùga. Ibi lokocia, ibi wada guii, ibi shia guii, ha i bà tēma. Ì hootē zùga mɔɔ, dun ì dǔ in í bòbo tēma. Tá hootē be tà jegu taa, di ì shì'ima góoũ, dun dunia gǎ ihu kōn. Nuhu oo bò ibe kũ ì gǎ'izo góoũ. Ì sǎakpà dii schia, di ì hootē zùga mɔɔ. Hootē be shì'ima igee, ì kùu lala kàso ibe kũ ì leema. Di Nuhu dǔ i bòbo

teema. Ì sàakpà dii sòhia mɔɔ, di ì hootě be zùga, ìta shi'ima mɔɔda. Nuhu yěe kasɔɔ sɔbodoo wodoonizo, mɔɔ mahɛbo dii mahɛ, i bà teema, di ì góo be tataã gò. Tá ì gu wà, ìbe wà ì yà teema. Mɔɔ hwaa dii kadoo wɔsɔɔ wohwaazo tɛ gegeekè.

Di Lakii yāahè Nuhun ì kè: Bo góoũ n nezo n nɔgɔ̃niazo n nia neazo. Ho betenaa tá bee'nzo ñ bo'àzo kɔ̃n, bāana sɔ̃nazo gbɛɛgaanaateemazo kɔ̃n. À wazā teema, à ni'ěa, à lahaa duniaũ. Di Nuhu bò ì niazo ì nezo ì nia neazo. Sɔ̃na kɔ̃n gbɛɛgaanaateemazo kɔ̃n bāanazo kɔ̃n hoãzo tá àta ta teemaa kɔ̃n, à bò góoũ à boiizo.

Di Nuhu Baanaje sangakegu bò. Sɔ̃na bāanazo tá wàta sangake'azo ì à kũ, di ì sanga kè'azo sangakegu bema tá wàta ì ho kaa ce bii à wã. Tá Baanaje ì wusa mà, ì kè'in yāazo, di ì kè ì zūuũ: Mába leehea teen gbāia yāaji mɔɔda, dun gbāia zūu ta tungbe hozezema tun ì jingedii. Mába ho betenaa basukukea lata maa kè mɔɔda. Lokaci ta dunia bee hotɔa ho'agaãzo, gu'āia guhidazo, bɔɔke kpɛzo, usɔ̃ɔbii gūmzo, ì kee ba yāada.

Lakii i beena Nuhuzo

Di Lakii abaakakàa Nuhun ì niazo, ì kè'ěe: À ni'ě à laha, à dunia hwa. Sɔ̃na bāanazo gbɛɛgaanaateemazo zɔ̃nazo kɔ̃n à a wasaamaa. Ma à nà'ěe a ooũ. Hoã tá àta ta kɔ̃n àgɔ bee a mabena. Maa kpà'ama kɔ̃n, lata mabena tá ìta shɛbo teema maa kpà'ama yāa. Maa kpà'ama kɔ̃n, lata ma mabena kpà'ama yāa tá ìta shɛbo teema. Amaa sɔ̃o tá wàta ì lɔkɔzɛeda àba soa, dun ì āma ì beteken. A āma tá a beteken má hindeboa'ěe. In sɔ̃o gbān dè, ko in gbān ì gbānkee dè, má ì āma hindeboa'in. Gbān tá ì gbānkee dè má hindeboa'in. In gbān ì gbānkee dè, ìakīn wà ì

deä, dun ma gbäia kè ma ii. À ni'ě à laha, à wazã duniaũ, à laakema.

Lakii yāahè Nuhun ì niazo mɔɔ ì kè: Ma i gǝa bee'azo a boiinazo, ho betenaazo tá bee'azo à bò góoũ kǝn, bāana hubeenazo lateesǝnazo hoǎzo tá bee tɛema kǝn. Ma i gǝa bee'azo. Mába ho betenaa yāa kǝn mɔɔda dunia ba gǝa ihuzo mɔɔda. Ihu ba tataa duniama ì basukuke mɔɔda. Di Lakii kè mɔɔ: Ma i gǝa bee'azo ho betenaazo tá bee'azo ha diikǝn. Īa ì sheedan. Má ma zuni boa gigijeāma ma i beena duniazo sheeda. In maa nù gigijeāzo di zuni bò'ima, lata ma i bee'azo ho betenaa boiina kǝnzo, má boboa ì yāama. Mába toa ihu ho betenaa basukuke kǝn mɔɔda. In ma zuni wà gigijeāma, ma i tá bee ho betenaa boiina kǝnzo ha diikǝn má boboa ì yāama. Di Lakii yāahè Nuhun: Ma i tá bee ho betenaazo tá bee duniaũ kǝn ĩa ì sheedan.

Nuhu nia

Adiina Nuhu nia toǎn tá à bò góoũ: Shemu, Hamu, Yafeti. Hamu Kanaa jen. Adiina Nuhu ni àan. À boiina di wazã duniaũ kǝn.

Nuhu jeekedan, di ì inabi jee kè. Tá ì inabi'i mì ì kǎ, di ì hoǎ yɔɔɔlkè'ima ì keũ. Tá Kanaa je Hamu à je wà hĩitogo, di ì bò ì wèe ibe hè Shemun Yafetizo. Di Shemu Yafetizo tɔɔ gba shì abe jè à ěema à kpɛ kǝn, à tà kpɛzo, à ɛ gò gukee kawa dun àba à je hĩitogo waa, à wèe à à je hĩitogo tàtazo. Tá inabi'i Nuhu zùga ì kpàtɛ iila, di ibe mà lata ì ni kpɛbo kè'in, di ì kè:

Kanaa gǝa hɛboā,
ĩa di gǝa ì dajiā zòɔ.

Di ì kè:

Wà Baanaje Shemu Lakii saabukpa,
Kanaa boiina gõa Shemu boiina zõna.
Lakii tɛɛ laake Yafetin,
Ì to Yafeti boiina baa bo Shemu boiinazo,
Kanaa boiina gõa Yafeti boiina zõna.

Í tataã duniama kpɛɛ Nuhu yɛɛ kɛ kasɔɔ àa nizo kahwaa wokoi.
Ì yɛɛ kɛ kasɔɔ sɔdoshii nizo kahwaa wokoi, di ì gà.

Nuhu boiina

Ìa Nuhu ninɔgõa Shemu Hamuzo Yafetizo labaiin à ninɔgõazo tá abe ɛ̃ dunia ihu kpɛɛ. Adiina Yafeti ninɔgõa toãn: Goma, Magɔgu, Madai, Gilishi, Tubali, Mesheki Tilashi. Ìa Goma ninɔgõa toãn: Ashikenazi, Lifati, Togaamazo. Ìa Gilishi ninɔgõnia toãn: Elisa, Taashishi, Kupulu, Lodanimuzo. Boiina be di wàzã teku kɔkɔcẽama, à gbìgbii tɛtɛɛzo, boiizo boiizo ẽmbũa'ẽmbũa, koji ì boiiyãazo.

Adiina Hamu ninɔgõnia toãn: Itiopia, Masa, Libia, Kanaazo. Adiina Itiopia ninɔgõnia toãn: Saba, Havila, Sabata, Laama, Sabatekazo. Laama ninɔgõan Sheban Dedanizo. Lamiludu Itiopia boiin mɔɔ. Ìa dunia zūugbadanaje tá tobò mahɛɛ. Ì kɛ Baanajen tobe gba. Bee yãaji wàta kɛ: Doo Lamiludu kɛ tobe gba Baanajen. Adiina Babiloni tɛɛ tá ì kiikɛma sasaa hwaa gbagbaana toãn: Babila, Eleki, Akadi, Kalanezo. Tá ì bò gube di ì wèè Asulia tɛɛũ, di ì Nineva hwaa jè Lehobotiizo Kalazo Leshẽzo tá bee Nineva zãaũ Kalazo tá hwaa gba.

Adiina Masa boiinan: Ludi boiina, Anami boiina, Lehabi boiina, Nafatuhi boiina, Patalushi boiina, Kasulu boiina, Kafatoli boiinazo tá Filishitiā bò'àũ.

Adiina Kanaa ninɔgɔni mahɛbo Shidɔ boiinan: Hiti boiina, Jebushi boiina, Amoli boiina, Giligashi boiina, Hivi boiina, Aaki boiina, Shini boiina, Aavadi boiina, Jemali boiina, Hamata boiinazo. Kanaa boiina be wàzā tɛma kpɛzo, ĩa à tɛ leekpɛn: Ĩ bò tun Shidɔ ĩ wèe Gelaa tá bee lɛ Gaza sɔ ha Saduma Gwamalatazo Adamazo Zɛboimuzo tá bee lɛ Lasa sɔ. Adiina Hamu ninɔgɔan boiizo boiizo, tɛtɛzo ěmbũa'ěmbũa, koji ĩ boiiyãazo.

Yafeti dako Shemu boiikè mɔɔ. ĩa di Hebɛlu boiina cĩ mahɛ. Adiina Shemu ninɔgɔnia toãn: Elamu, Asulia, Aafasada, Ludu, Alamuzo. Adiina Alamu ninɔgɔnia toãn: Uzu, Hulu, Getɛ, Meshekizo. Aafasada di Shela ě, di Shela Hebɛlu ě. Hebɛlu ninɔgɔnia ě hwaa. Ĩ dooni to Pelegi, dun ĩ lokaci dunia kàta kɔji. Ĩ dako to Yokotani. Adiina Yokotani ninɔgɔnia toãn: Alamɔdada, Shelefi, Hazamawe, Jela, Hadolamu, Uzali, Dikala, Obali, Abimaɛli, Sheba, Ofili, Havila, Yobabuzo. Adiaã Yokotani ninɔgɔan kɔn. Mesa weeji Shefaa à tɛ leekpɛn kasaãzo tá bee usasala kawa. Adiina Shemu ninɔgɔan kɔn boiizo boiizo, tɛtɛzo ěmbũa'ěmbũa, koji ĩ boiiyãazo.

Adiina Nuhu ninɔgɔnia boiinan ěmbũa'ěmbũa tɛtɛzo. À gu dunia boiina bò kɔn, à wàzā tɛma dunia ihu kpɛ.

Babila baalaaũ

Duniaũ yǎa kǒn boii doon, yǎa doo wàta he. Lata gbǎia bi tataa gugu usasala kawa, tá à nù Babiloni tee guhuma gu, di à zùtee gube. Abe hè kǒn: Wà wada wà bulo bo, wà kpate gba. Tá à jǐi be kè bulo à gbeen, kǒota à sementin. Di à kè: Wà hwaa gba bo wà baalaaũ bo, ha ì mii zǐ laaũma. Wà wa ginde to bo, dun wàbagǐ wazǎa duniaũa.

Di Baanaje ìntee ì hwaa be wà baalaaũ kpateenazo tá gbǎia bò. Di ì kè: À kpée kǒn à boii doo, yǎa doo àta he, di yǎa dii à bǒzon ya? Yǎa tá àbi ì bēekea, tandi á kea, hokan ba à dǎdǎa ho tá àbi keaũ mǒoda. Wà intee wà wee gube wà à yǎa kashikǐ, dun àba kǐyǎama mǒoda. Di Baanaje à wàzǎ gube wazǎa duniaũ kǒn, di à à hwaa boǎ tò. Ìadikpaaji wà tokpà hwaa ben Babila, dun gube Baanaje tò dunia boiiyǎa kǒn bòũ. Tun gube ì à wàzǎ duniaũ kǒn.

Shemu Telazo boiina

Ĩa Shemu boiina labaiin. Tá Shemu yěe kè kasɔɔ, di ì Aafasada ẽ ihu kpɛɛ yěe hwaa. Ì kpɛɛ ì yěe kè kasɔɔ sɔɔ, ì ni kãa ẽ mɔɔ nɔgɔɔnia neneniazo.

Tá Aafasada yěe kè kadoo wokoi wɔsɔɔzo, di ì Shela ẽ. Bee kpɛɛ ì yěe kè kasɔɔ shii nizo àa, ì ni kãa ẽ mɔɔ nɔgɔɔnia neneniazo.

Tá Shela yěe kè kadoo wokoi di ì Hebelu ẽ. Bee kpɛɛ ì yěe kè kasɔɔ shii nizo àa, ì ni kãa ẽ mɔɔ nɔgɔɔnia neneniazo.

Tá Hebelu yěe kè kadoo wokoi woshiizo, di ì Pelegi ẽ. Bee kpɛɛ ì yěe kè kasɔɔ shii nizo kadoo wokoi, ì ni kãa ẽ mɔɔ nɔgɔɔnia neneniazo.

Tá Pelegi yěe kè kadoo wokoi, di ì Leu ẽ. Bee kpɛɛ ì yěe kè kasɔɔ hwaa nizo sɔdoshii, ì ni kãa ẽ mɔɔ nɔgɔɔnia neneniazo.

Tá Leu yěe kè kadoo wokoi wohwaazo, di ì Shelugi ẽ. Bee kpɛɛ ì yěe kè kasɔɔ hwaa nizo sɔhia, ì ni kãa ẽ mɔɔ nɔgɔɔnia neneniazo.

Tá Shelugi yěe kè kadoo wokoi, di ì Nahoo ẽ. Bee kpɛɛ ì yěe kè kasɔɔ hwaa, ì ni kãa ẽ mɔɔ nɔgɔɔnia neneniazo.

Tá Nahoo yěe kè kadoo wɔsɔɔ woshiizo, di ì Tela ẽ. Bee kpɛɛ ì yěe kè kasɔɔ nizo wokoi wɔsɔɔ woshiizo, ì ni kãa ẽ mɔɔ nɔgɔɔnia neneniazo.

Tá Tela yěe kè ka'aa wokoi, di ì Abalamu ẽ Nahoozo Halanazo.

Ĩa Tela boiina labaiin. Tela Abalamu ẽ Nahoozo Halanazo, di Halana Lu'u ẽ. Halana gà ì ì je Tela tò Ulumi, Babiloni tɛɛũ, gu tá wà ì ẽ. Abalamu Nahoozo à neshì. Abalamu nɛ to Salai, Nahoo

ne kĩn Halana ni Milika. Halana be di Ishika ẽ mɔɔ. Salai nedan,
ita ni'ẽa.

Di Tela ì ni Abalamu shì ì cĩini Lu'uzo Abalamu ne Salaizo ì
bò'àzo Ulu, Babiloni tɛɛũ, àbi wada Kanaa tɛɛũ. Tá à nù Halana,
à zùtɛɛ gube. Tá Tela yẽɛ kè kasɔɔ hwaa nizo sɔɔ, di ì gà Halana.